

ÍNDICE

Prólogo	10
Sitges de ayer a hoy	15
<i>El Sitges d'ahir y d'avui</i>	25
Postales	31
Álbum de verano	183
Bibliografía	191

PRÓLOGO

Almorzábamos en un céntrico bar de Sitges un menú rápido porque teníamos que volver a trabajar. Queríamos hablar sobre cómo enfocar el prólogo de este libro. Sandra está cansada ya que lleva despierta desde las cinco de la mañana pendiente de su niña, un dato que no es ninguna excepción ya que a Leila le encanta madrugar y que su madre esté por ella. Pero las personas no siempre estamos igual y hay días más duros, tanto para Leila, sensible a todo, como para su madre.

—No pasa nada —dice Sandra—. Estoy cansada pero ya me pasará... Ahora está en la escuela. Espero que haya pasado buen día.

Leila no va a una escuela de Sitges. Le sucede lo mismo que a otros niños y niñas que tienen una discapacidad. A pesar de que la inclusión sea la bandera de muchos centros educativos (con toda la buena intención del mundo), la realidad supera los buenos propósitos y los esfuerzos ya que aquí en Sitges no hay escuelas preparadas con fisioterapeutas, logopedas y material necesario para que cualquier niño o niña, tenga la patología que tenga, pueda ir a la escuela con el resto de compañeros/as.

—No pasa nada —repite Sandra—. Yo ya lo entiendo —dice con una resignación madurada

PRÒLEG

Dinàvem en un cèntric bar de Sitges un menú ràpid perquè calia tornar a treballar. Havíem de decidir com enfocar el pròleg d'aquest llibre. La Sandra està cansada perquè porta desperta des de les cinc del matí pendent de la seva petita, una dada que no és cap excepció, ja que a la Leila li encanta matinar i que la mama estigui per ella. Però les persones no sempre estem igual i hi ha dies més durs, tant per a la Leila, sensible a tot, com per la mare.

—No passa res —diu la Sandra—. Estic cansada però ja em passarà... Ara és a l'escola. Espero que hagi passat bon dia.

La Leila no va a una escola de Sitges. Li passa el que passa amb altres nens i nenes que tenen una discapacitat. Per molt que la inclusió sigui la bandera de molts centres educatius (amb tota la bona intenció del món), la realitat supera els bons propòsits i els esforços, ja que aquí a Sitges no hi ha escoles preparades amb fisioterapeutes, logopèdes i materials necessaris perquè qualsevol nen o nena, tingui la patologia que tingui, pugui anar a l'escola amb la resta de companys/es.

—No passa res —torna a dir—. Jo ja ho entenc explica amb una resignació madurada per no patir més del que toca-, el problema és que no hi ha escola, ni esplais, ni esports, ni activitats extraescolars... tampoc no hi ha una carrossa per carna-

para no sufrir más de lo que toca– el problema es que no hay escuela, ni entretenimientos, ni deportes, ni actividades extraescolares... tampoco carroza para carnaval, ni un baile para Santa Tecla, ni un espacio adecuado para que puedan gozar de fiestas o jugar, no hay...

Sandra está cansada y los fines de semana tampoco son la solución ya que se hacen largos y las horas pasan muy despacio cuando se tienen pocas posibilidades para disfrutarlas. Una vida social tan repleta de propuestas y actividades queda del todo restringida para muchas familias que miran como pueden encajar su vida en una sociedad que, a pesar de que se esfuerza para no darles la espalda, aun le cuesta demasiado hacer un cambio de rumbo radical, acogedores y comprometidos.

¿Qué hacer ante la incapacidad social para acogerete? ¿Qué hacer cuando aquellas interacciones que deberían ser naturales en cualquier niño o niña lo dejan de ser?

–Y aquí es donde AMIS se hace necesario –dice Sandra–. Es necesario organizarnos entre nosotros, entre todas las familias que vivimos esta aventura llena de fuerza y de sentimiento. Un heroísmo que nos hace creer que todo es poco para nuestros hijos.

–Cuando tuve a Leila –sigue explicando–, nadie me dijo qué debía hacer ni a dónde debía dirigirme. Es una experiencia muy fuerte y has de luchar por todo. No me informaron de

val, ni un ball infantil per Santa Tecla, ni un espai adequat perquè puguin jugar, no hi ha...

La Sandra està cansada i els caps de setmana tampoc en són la solució perquè es fan llargs i les hores no passen quan es tenen poques possibilitats de gaudir-ne. Una vida social tan repleta de propostes i activitats queda del tot restringida per moltes famílies que miren d'encaixar com poden la seva vida en una societat que, tot i que s'esforça per no girar-los l'esquena, li costa massa encara fer canvis de timó radicals, acollidors i compromesos.

Què fer davant la incapacitat social per aillir-te? Que fer quan aquelles interaccions que haurien de ser naturals en qualsevol nen o nena deixen de ser-ho?

–I aquí és on AMIS es fa necessari –diu la Sandra–. Cal organitzar-nos entre nosaltres. Entre totes les famílies que vivim aquesta aventura plena de força i de sentiment, aquest heroisme que ens fa creure que tot és poc pels nostres fills/es.

–Quan vaig tenir la Leila –segueix explicant–, ningú em va dir que fer ni on anar. És una experiència molt forta, i has de lluitar per tot. No vaig ser informada dels ajuts que podia tenir i des del primer dia la inversió econòmica va ser fortíssima.

Aviat vaig saber però, que en aquesta experiència no era l'única i que moltes famílies es trobaven en realitats semblants, tot i que cada cas és únic i irrepetible. AMIS va néixer amb la voluntat de ser un punt de trobada, un suport entre famílies

las ayudas que podía obtener, y desde el primer día la inversión económica fue fuertísima.

Pero pronto supe que en esta experiencia no era la única y que muchas otras familias se encontraban viviendo realidades similares, a pesar de que cada caso es único e irrepetible. AMIS nació con la voluntad de convertirse en un punto de encuentro, de soporte entre familias y sumar esfuerzos para buscar fuera de las paredes del «yo también te entiendo porque vivo lo mismo que tú», las herramientas necesarias para que Mariona, Leila, Pol, Leyre, David, Xavier, Martí, Eva, Mathew, Marta... sean felices.

Y es en este momento cuando dejan de ser tan invisibles, o visibles solo desde la compasión, cuando AMIS empieza a interactuar con Sitges, un Sitges que, sin saber muy bien como, se vuelca en ayudar. Una ayuda que tiene una doble riqueza. Por un lado los apoyos económicos puntuales o las actividades adaptadas, y por el otro (y este tiene igual o más valor), el apoyo emocional, el que ayuda a normalizar la vida de estas familias acogiéndote y compartiendo tus dificultades en plena convivencia.

—Fue fantástico ver como los alumnos de las escuelas se volcaban en hacer puntos de libro para la Marató. Pequeños y mayores se implicaban a conciencia en esta realidad —recuerda Sandra—. Ilusiona cuando no lo espe-

i un «fer pinya» per cercar fora de les parets del «jo també t'entenc perquè visc el mateix que tu», les eines necessàries perquè la Mariona, la Leila, el Pol, la Leyre, el David, el Xavier, el Martí, l'Eva, el Mathew, la Marta... siguin feliços.

I és en aquest punt on de cop i volta deixen de ser tan invisibles o visibles només des de la compàssio. És en aquest moment quan AMIS comença a interactuar amb Sitges, un Sitges que, sense saber-ne massa, s'avoca a ajudar. Una ajuda que porta una riquesa doble. Per una banda els suports econòmics puntuals o en activitats adaptades, i per una altra (i aquesta té igual o més valor) el suport emocional, el que ajuda a normalitzar la vida d'aquestes famílies, ja que externament t'acullen i comparteixen les teves dificultats en plena convivència.

—Va ser fantàstic veure com els alumnes de les escoles s'avocaven a fer punts de llibres per la Marató. De cop, petits i grans s'implicaven a consciència en aquesta realitat —recorda la Sandra—. Fa il·lusió quan no t'ho esperes i et ve la sorpresa d'una iniciativa col·lectiva per recollir diners, o quan una ONG que s'implica en una activitat benèfica per AMIS. Dóna esperança veure com els ajuts de col·lectius, organitzacions, o de l'Ajuntament, es transformen en la possibilitat de fer tractaments, coachin per les famílies, musico-teràpia, teràpies amb animals... o com ara, que els autors d'un llibre decideixin que els seus beneficis sobre la venda es destinin a l'associació. AMIS, dia

ras y se presenta por sorpresa una iniciativa colectiva para recoger dinero o cuando una ONG se implica en una actividad benéfica para AMIS. Da esperanza ver como las ayudas de colectivos, organizaciones o del Ayuntamiento, se transforman en la posibilidad de realizar tratamientos, coaching para las familias, musicoterapia, terapias con animales... o como en este caso, en el que los autores de un libro deciden que sus beneficios sobre la venta se destinen a la asociación. Día a día, AMIS ha ido formando parte, no solo de la vida de las personas que la conforman, sino del pueblo.

—Es todo un cambio de vida, ¿verdad? —comenta Sandra—. Un viaje que tenías preparado en otra dirección. Una dirección, eso sí, llena de amor donde la vida se manifiesta en la más pura esencia. Pero es necesario ser fuerte y estar preparado/a para superar los momentos difíciles, sentimientos contradictorios, miradas que duelen, decenas de operaciones, pruebas y controles médicos.

Niños y niñas que llegaron a este mundo dándolo todo desde el principio y que desde el primer día han luchado para sobrevivir, para tolerar centenares de situaciones difíciles. Niñas y niños preparadas/dos para entregarse hasta el final como unos verdaderos héroes en un entorno (el suyo) que no siempre les ha correspondido del mismo modo.

Ante esto solo queda un camino, dejar



a dia forma part no només de la vida de les persones que la formen sinó del poble.

—És tot un canvi de vida oi? —comenta la Sandra—. Un viatge que tenies preparat en una altra direcció. Una direcció plena d'amor on la vida es manifesta en la més pura essència. Però cal estar fort/a i preparat/da per superar moments difícils, sentiments contradictoris, mirades que fan mal, desenes d'operacions, proves i controls mèdics.

Nenes i nens que vingueren al món donant-ho tot des del principi i que des del primer dia han lluitat per sobreviure, per tolerar centenars de situacions difícils. Nenes i nens preparades/ts per entregar-se fins al final com uns veritables herois i heroïnes en un entorn (el seu) que no sempre els ha correspost de la mateixa manera.

de preguntar los *porqués* a uno mismo y a los otros, esperar poco compadeciéndose de un entorno que no siempre está a la altura y empezar una lucha. Una conquista de amor para poner las cosas en el lugar donde deberían estar sin necesidad de reclamarlo.

Una vida dedicada por completo a dársela al otro. Tu tiempo, tus alegrías y tus luchas tienen ya una sola causa y un solo destino. Que ellos, que ellas... sonrían.

Mireia Rossell, maestra y psicopedagoga
y Sandra Villalonga, presidenta de AMIS

Davant d'això només queda un camí. Deixar de preguntar perquè a un/a mateix/a i als altres, esperar poc compadint-se d'un entorn que no sempre està a l'altura i començar una lluita. Una conquesta d'amor per posar les coses al lloc on caldría que estiguessin sense demanar-ho.

Una vida dedicada a donar tota la teva vida a l'altre per complert. El teu temps, les teves alegries i les teves lluites tenen ja una sola causa i un sol destí, que ells, que elles... somriguin.

Mireia Rossell, mestra i psicopedagoga
i Sandra Villalonga, presidenta d'AMIS



Existen múltiples Sitges, el de los sitgetans y el de los forasteros, el de los visitantes y el de los veraneantes, el de verano y el de invierno, el de entre semana y el de fin de semana..., pero en todos los Sitges hay una pequeña obsesión que, estimulada por el buen tiempo y el famoso micro-clima del que goza, así como por su proximidad con Barcelona y su destacado patrimonio cultural, hace que el pueblo esté siempre lleno de gente que por una u otra razón, esté decidida a «perderse» por Sitges. Realizar largas caminatas por las calles y paseos de nuestra villa, unos escenarios que poco tienen que ver con el pequeño pueblo pesquero que vio por primera vez Santiago Rusiñol durante el mes de noviembre de 1891. Tal fue la atracción que el gran artista modernista sintió por Sitges que a los pocos años de su primera estancia, el 30 de julio de 1893, adquirió dos sencillas casas de pescador situadas sobre las rocas, en uno de los acantilados al mar, de la parte más antigua del pueblo. El objetivo era construir una casa-taller donde vivir, trabajar y reunir a sus amigos para disfrutar de la vida, del arte y de su amistad.

La presencia de Santiago Rusiñol en Sitges posiblemente fue la clave que cambió el destino de la historia más reciente de nuestro pue-

Existeixen múltiples Sitges, el dels sitgetans i el dels forasters, el dels visitants i el dels estiuencs, el d'estiu i el d'hivern, el d'entre setmana i el de cap de setmana... però en tots els Sitges hi ha un mena d'obsessió que, estimulada pel bon temps, el ja famós micro-clima sitgetà, la proximitat amb el mar, i el seu destacat patrimoni cultural, fa que el poble estigui ple de gent que per una raó o altra estiguin decidits a «perdre's» per Sitges. Realitzar llargues caminades pels carrers i passeigs de la nostra vila, escenaris que poc tenen a veure amb el petit poble pesquer que va veure per primera vegada Santiago Rusiñol durant el mes de novembre de 1891. Tal fou l'atracció que el gran artista modernista sentí per Sitges que al cap de pocs anys, el 30 de juliol de 1893, va adquirir dues cases de pescador, situades sobre les roques, al costat del mar, de la part més antiga del poble. L'objectiu era construir-hi una casa-taller.

La presència de Santiago Rusiñol a Sitges posiblement va esdevenir la clau de volta que va canviar el destí de la història més recent del nostre poble. Un abans i un després que es descobreix en molts racons i detalls que podem trobar al llarg d'una passejada pels carrers de la bella i vella Blanca Subur, principals testimonis d'aquesta llarga aventura que es va iniciar ja durant la prehistòria.

blo. Un antes y un después que se descubre en muchos rincones y detalles que podemos encontrar a lo largo de un paseo por las calles de la bella y vieja Blanca Subur, principales testigos de esta larga aventura que se inició ya durante la prehistoria.

A lo largo de millones de siglos, en el macizo del Garraf, los humanos han encontrado un espacio lleno de posibilidades que les permitía vivir en buenas condiciones. Los primeros pobladores de estas tierras los encontramos antes del neolítico, los neandertales que vivieron en Europa y en parte de Asia entre 230000 y 40000 años aC. En las cuevas del Garraf, habitadas en la era cuaternaria, en el neolítico y en la edad de bronce, se han encontrado restos arqueológicos que nos sirven para conocer cómo eran y cómo vivían estos «hombres» prehistóricos. Fósiles de pájaros, conejos, ciervos, caballos, hienas, bisontes y rinocerontes, pescados y moluscos, piezas de silex y trozos de cerámica..., hallazgos que nos demuestran que estos vivían de lo que cazaban y recolectaban, y no tanto de la pesca, puesto que durante esta época el mar se encontraba en dos o tres kilómetros de distancia de donde está actualmente. Uno de los descubrimientos más destacados es la de la mandíbula de neandertal de la cueva del Gigante de Sitges, uno de los restos humanos más antiguos de Cataluña.

Al llarg de milers d'anys, al massís del Garraf, els homes hi han trobat un espai ple de possibilitats que els permetia viure en bones condicions. Els primers pobladors d'aquestes terres els trobem abans del neolític, són els neandertals, una espècie del gènere que van viure a Europa i a part d'Àsia entre 230000 i 40000 anys aC.

A les coves del Garraf, habitades en l'era quaternària, en el neolític i en l'edat de bronze, s'han trobat restes arqueològiques que ens serveixen per conèixer com eren i com vivien aquests «hommes» prehistòrics. Fòssils d'ocells, conills, cérvols, cavalls, hienes, bisons i rinoceronts, peixos i mol·luscos, peces de sílex i trossos de ceràmica..., troballes que ens demostren que aquests vivien del que caçaven i recol·lectaven, i no tant de la pesca, ja que durant aquesta època el mar es trobava a dos o tres quilòmetres de distància d'on està actualment. Un dels descobriments més destacats és la de la mandíbula de neandertal de la cova del Gegant de Sitges, una de les restes humanes més antigues de Catalunya.

En l'època ibèrica, segles de transició entre la prehistòria i l'època romana, es van formar els primers poblets del Garraf. Normalment estaven formats per una vintena o trentena de cases situades al voltant d'un espai central que feia la funció de plaça pública. A Sitges destacava la presència de cisternes i d'un gran nombre de sitges excavades a la roca. Els habitants d'aquests poblets vivien de l'agricultura de cereals, conreaven la vinya

En la época ibérica, siglos de transición entre la prehistoria y la época romana, se formaron los primeros poblados del Garraf. Normalmente estaban integrados por una veintena o treintena de casas situadas alrededor de un espacio central que hacía la función de plaza pública. En Sitges destacaba la presencia de cisternas y de un gran número de silos excavados en la roca, espacios que en catalán se denomina sitges. Los habitantes de estos poblados vivían de la agricultura de cereales, cultivaban la viña y practicaban la ganadería de ovejas, cabras cerdos y bueyes. También aprovechaban los recursos marinos.

A final del siglo III aC, los ejércitos romanos desembarcaron en la ciudad griega de Empúries e iniciaron la conquista de la península Ibérica. Fue en estos momentos cuando se produjo la romanización de los pueblos del Garraf. Sitges se convirtió en el puerto de Olèrdola, por donde salían productos del Penedés como vino y cereales, y se recibían mercancías otros lugares del Mediterráneo, situación que se mantuvo durante el siglo IV dC. El nombre de este puerto era Subur, denominación que todavía se utiliza actualmente para referirse a Sitges. Con la llegada de los romanos se iniciaron los cultivos de cebada y de viña, este último convirtiéndose en el cultivo principal de las tierras del Garraf hasta casi la actualidad.

i practicaven la ramaderia d'ovelles, cabres, porcs i bous. També aprofitaven els recursos marins.

A final del segle III aC, els exèrcits romans van desembarcar a la ciutat grega d'Empúries i van iniciar la conquesta de la península ibèrica. En aquests moments va ser quan els pobles del Garraf van ser romanitzats. Sitges es va convertir en el port d'Olèrdola, per on sortien productes del Penedès com vi i cereals, i es rebien mercaderies d'altres llocs del Mediterrani, situació que es va mantenir durant el segle IV dC. El nom d'aquest port era Subur, denominació que encara s'utilitza actualment per referir-se a Sitges. Amb l'arribada dels romans es van iniciar els conreus d'ordi i de vinya, aquest últim convertint-se en el conreu principal de les terres del Garraf fins gairebé a l'actualitat.

Entre els segles V i X els àrabs van conquerir gran part de les terres catalanes, tot i que alguns pobles del nucli del Garraf, i especialment Sitges, no es trobaven en el pas dels conqueridors i per aquesta raó van llurar-se de l'assetjament.

Però és durant l'època medieval quan Sitges viu uns segles de gran desenvolupament tant econòmic com social. El massís del Garraf va esdevenir un espai essencial per als senyors feudals, i en les seves terres es van construir gran quantitat de castells fortificats: Sitges, Campdàsens, Castelldefels.... L'any 991 per primera vegada apareix el nom de Sitges en un document. Un dels personatges més importants de la història de Sitges és

